

Poradna pro rodinu Pardubického kraje

Mozartova 449, 530 09 PARDUBICE
tel.: 466 263 080, e-mail: pardubice@poradnapardubice.cz

Etický kodex

Čl. 1: Terminologie a určení Etického kodexu

Etický kodex obsahuje zásady profesionálního jednání odborných pracovníků Poradny pro rodinu Pardubického kraje, je závaznou normou pro interní a externí odborné pracovníky v přímém kontaktu se zájemci o sociální službu a klienty.

Etický kodex respektuje Listinu základních práv a svobod, Chartu lidských práv Organizace spojených národů a Úmluvu o právech dítěte.

Při veškeré činnosti související s výkonem svého povolání odborný pracovník (dále jen „pracovník“) Poradny pro rodinu Pardubického kraje vždy jedná v souladu s tímto Etickým kodexem.

Čl. 2: Pravidla etického chování pracovníka ve vztahu k zájemci o sociální službu a ke klientovi

Pracovníci dbají při své práci se zájemci o sociální službu a klienty na dodržování těchto principů:

Nestrannost

Pracovník respektuje jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, mateřský jazyk, věk, pohlaví, rodinný stav, zdravotní stav, náboženské a politické přesvědčení, sexuální orientaci, sociální status a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.

Pracuje se všemi zájemci o službu a s klienty bez jakékoliv formy diskriminace. Pracovník pracuje se zájemcem o službu či s klientem bez ohledu na své potřeby, postoje, pocity a předsudky. Předchází zneužití důvěry a závislosti klienta, zamezuje vytváření blízkých vztahů s klienty. Pracovník s klientem nenavazuje eroticko-sexuální vztahy.

Respekt důstojnosti

Pracovník nezpochybňuje lidskou důstojnost zájemce o službu a klienta v žádné situaci, dále přímým ani nepřímým způsobem svého chování neútočí na lidskou důstojnost.

Diskrétnost

Pracovník chrání právo zájemce o službu či klienta na soukromí a důvěrnost jeho sdělení. Je vázán mlčenlivostí o všech údajích a informacích o zájemci o službu a klientovi, které se dověděl při výkonu svého povolání.

Pracovník pracuje pouze s informacemi, které jsou při práci s klientem nezbytně nutné. Výjimku z mlčenlivosti tvoří skutečnosti podléhající zákonné oznamovací

povinnosti.

Klient má právo vystupovat anonymně, vyjma žadatelů o náhradní rodinnou péči a dále klientů, kterým byla orgány sociálně-právní ochrany a soudy uložena povinnost využít odborného poradenského zařízení či nařízena rodinná terapie nebo konzultace formou mediačního sezení.

Respektování osobní volby zájemce o službu a klienta

Pracovník respektuje právo zájemce o službu a klienta na informace, právo vyjádřit své přání, potřeby, názory, postoje a rozhodnutí, právo na dobrovolné užívání sociálních služeb, právo odmítnout nabízenou službu nebo kdykoliv ukončit spolupráci i bez uvedení důvodu.

V procesu náhradní rodinné péče postupuje pracovník dle zákonných norem a zadání zřizovatele.

Psychologové respektují právo klienta znát výsledky psychologických diagnostických testů, učiněné interpretace a základní zjištění, ze kterých vychází jejich závěry a doporučení. Dále pak respektují právo klienta nechat si vysvětlit výsledky testů jazykem jemu přiměřeným a srozumitelným.

Nepřijímání darů, úhrady za služby

Odborné činnosti, které organizace zajišťuje na základě dotace ministerstva a zřizovatele, jsou pro klienty bezplatné. Je nepřipustné, aby pracovník přijímal od klienta dary, služby.

Čl. 3: Pravidla etického chování pracovníka ve vztahu ke svému zaměstnavateli

Pracovník odpovědně plní své povinnosti vyplývající ze závazku vůči zaměstnavateli formulovaném v pracovní smlouvě, základních povinnostech pracovníka, pracovní náplni ev. Dalších obdobných dokumentech.

Pracovník je ke svému zaměstnavateli loajální. Pokud se objeví problém ve vztahu pracovník – organizace, je prioritně řešen diskusí a dohodou uvnitř organizace.

Pokud pracovník organizace provozuje se souhlasem zaměstnavatele privátní praxi, dbá na to, aby se jeho činnost nedostala do konfliktu zájmů (důsledným oddělováním klientů Poradny pro rodinu Pardubického kraje a privátní klientely).

Čl. 4: Pravidla etického chování pracovníka ve vztahu ke svým kolegům

K ostatním pracovníkům přistupuje v duchu zásad profesionální koležičtosti. Rozšiřuje spolupráci se svými kolegy, respektuje jejich znalosti a zkušenosti i rozdíly v názorech. Neznevažuje jejich profesionální způsobilost.

Čl. 5: Pravidla etického chování pracovníka ve vztahu ke svému povolání a odbornosti

Pracovník je povinen znát zákony a závazné předpisy platné pro výkon jeho povolání, Standardy kvality poskytování sociálních služeb Poradny pro rodinu Pardubického kraje včetně návazných materiálů a dodržovat je. Každý pracovník dbá na to, aby činnosti, které vykonává, byly v souladu s jeho kompetencemi, znalostmi, zkušenostmi a dovednostmi.

Je povinen se odborně vzdělávat tak, aby byl způsobilý provádět svou práci kvalifikovaně. Pracovník v přímém kontaktu s klienty absolvuje supervize s ohledem na vyloučení syndromu vyhoření a s ohledem na kvalitu jím poskytovaných služeb.

Čl. 6: Závěrečná ustanovení

Uzavřením smlouvy o pracovním vztahu s Poradnou pro rodinu Pardubického kraje, příspěvkovou organizací přijímá pracovník tento Etický kodex za závazný. Na porušení zásad Etického kodexu může upozornit kdokoliv přímo pracovníka, který Etický kodex porušil či porušuje, nebo jeho nadřízeného. Další řešení porušení Etického kodexu spadá do pracovně-právní oblasti.

Tento Etický kodex byl schválen v rámci revize Standardů kvality sociálních služeb Poradny pro rodinu Pardubického kraje v květnu 2018.

Etický kodex je dostupný všem klientům poradny, jeho plný text je umístěn v prostorách poradny na viditelném a klientům dostupném místě.

Přílohy:

Příloha č.1:

Etický kodex České psychoterapeutické společnosti

Příloha č.2:

Etický kodex sociálních pracovníků České republiky

PhDr. Miletín Roman

Ředitel Poradny pro rodinu Pardubického kraje

Etický kodex České psychoterapeutické společnosti **(dle etické směrnice Evropské asociace pro psychoterapii)**

PREAMBULE

1/ Všichni členové České psychoterapeutické společnosti (dále ČPS), její sekce a přidružené organizace přijímají, že praxe psychoterapeutického povolání vyžaduje odpovědnost vůči vlastní osobě s jejími úkoly v psychoterapii, i vůči klientům kteří se svěřili profesionálním psychoterapeutům a vstoupili s nimi do specifického vztahu.
2/ ČPS je odpovědná za to, že se věnuje pozornost etickým otázkám. To se týká jejích členů, lektorů psychoterapeutického výcviku i jeho účastníků.

3/ Etický kodex slouží:

- k ochraně pacienta či klienta před neetickou aplikací psychoterapie ze strany všech členů a frekventantů výcviku,
- k založení standardů pro členy ČPS,
- jako základ pro řešení stížností.

1. Závaznost

Následující etické směrnice jsou závazné pro všechny členy ČPS, sekce a přidružené organizace. Jsou v souladu s etickými směrnici EAP.

2. Psychoterapeutické povolání

1/ Psychoterapeutické povolání je pokládáno za samostatnou vědeckou profesi v té míře, jak to dovoluje národní zdravotnická legislativa. Tato profese se zabývá diagnostikou a komplexní, poznatelnou a plánovanou léčbou psychosociálně nebo psychosomaticky podmíněných poruch chování nebo stavů utrpení, a používá k tomu vědeckých psychoterapeutických metod. Psychoterapeutický proces je založen na interakci mezi jedním nebo více pacienty (klienty) a jedním nebo více psychoterapeuty, s cílem usnadnit změny a další vývoj.

2/ Charakteristikou psychoterapeutické profese je oddanost odpovědnému naplnění výše uvedených cílů.

3/ Od psychoterapeutů se požaduje, aby používali svou odbornost s vážností vůči důstojnosti a sebeúctě jednotlivce a v nejlepším zájmu pacientů či klientů.

Psychoterapeuti musí prohlásit, že jejich profesionální postavení odpovídá jejich profesionálnímu výcviku.

3. Profesionální kompetence a rozvoj

1/ Od psychoterapeutů se požaduje, aby vykonávali svou profesi kompetentním a etickým způsobem. Musí věnovat pozornost výzkumu a vývoji na vědeckém poli psychoterapie. K tomuto účelu je nezbytný průběžný odborný rozvoj.

2/ Psychoterapeuti by měli omezit svou praxi na takové oblasti a léčebné metody, v nichž se mohou vykázat dostatečnými a potvrzenými znalostmi a zkušenostmi.

4. Mlčenlivost

Psychoterapeuti stejně jako pomocný personál jsou vázáni principem mlčenlivosti, o všech skutečnostech, které se dozvěděli v průběhu psychoterapeutického procesu. Totéž se týká supervize.

5. Rámec psychoterapie

1/ Na počátku psychoterapeutického léčení je psychoterapeut povinen seznámit pacienta či klienta s jeho právy se zvláštním zřetelem na následující:

- použitá psychoterapeutická metoda (je-li to přiměřené a vhodné s ohledem na proces psychoterapeutického léčení) a její podmínky (včetně způsobu ukončení léčby),
- rozsah a předpokládané trvání psychoterapeutického léčení,
- finanční podmínky léčení (přibližné poplatky, nároky plynoucí ze zdravotního pojištění, placení za zmeškaná sezení atd.),
- mlčenlivost,
- postup při uplatňování stížnosti.

2/ Pacient či klient musí mít příležitost se rozhodnout, zda hodlá do psychoterapie vstoupit, a pokud ano, s kým.

3/ Psychoterapeut je povinen jednat odpovědně, zvláště s ohledem na specifickou povahu psychoterapeutického vztahu, který je postaven na důvěře a na jisté míře závislosti.

Zneužití a porušení důvěry je hodnoceno tak, že psychoterapeut zanedbal své profesionální povinnosti ve vztahu k pacientovi či klientovi, aby uspokojil své vlastní osobní zájmy, ať už sexuální, emoční, společenské nebo finanční.

4/ Jakákoliv forma zneužití je proviněním proti profesionálním psychoterapeutickým směrnicím. Odpovědnost za to leží výhradně na psychoterapeutovi. Selhání odpovědnosti v zacházení s důvěrou a závislostí v psychoterapeutickém vztahu je vážnou chybou léčení.

6. Objektivní a pravdivé informace

Informace podávané pacientovi či klientovi musí být faktické, objektivní a pravdivé. Jakákoliv vtíravá nebo zavádějící inzerce či reklama je nedovolená. Příkladem mohou být: nepodložené sliby úzdravy nebo citování mnoha různých typů psychoterapeutických metod (v nichž třeba výcvik začal, ale dosud nebyl ukončen), které budí dojem soubornějšího nebo širšího výcviku, než psychoterapeut opravdu má.

7. Profesionální vztahy s kolegy

Psychoterapeuti jsou, tam kde je to nutné, povinni spolupracovat interdisciplinárně se zástupci ostatních věd pro blaho pacienta či klienta.

8. Etické směrnice pro výcvik

Výše zmíněné etické směrnice se mají též vhodným způsobem uplatnit na vztahy v psychoterapeutickém výcviku.

9. Přínos pro zdravotnictví

Společenská odpovědnost psychoterapeutů vyžaduje, aby přispívali k udržení a vytvoření takových životních podmínek, které podporují, udržují a obnovují psychické zdraví a obecně zralost a rozvoj lidí.

10. Psychoterapeutický výzkum

V zájmu vědeckého a teoretického rozvoje psychoterapie a výzkumu jejích výsledků by se psychoterapeuti měli účastnit vhodných výzkumných projektů. Na psychoterapeutický výzkum i publikace se vztahují tyto etické směrnice, přičemž zájem pacientů a klientů je nejvyšší hodnotou.

11. Povinnosti odborné společnosti (ČPS)

1/ ČPS je zavázána vyžadovat od svých členů dodržování etických pravidel slučitelných se směrnicemi EAP.

2/ ČPS je zavázána vytvořit a podporovat přiměřené postupy pro stížnosti a odvolání při přestoupení etických směrnic.

PRAHA, ČERVEN 1998

V Pardubicích dne 25. 05. 2018.

PhDr. Miletín Roman

Ředitel Poradny pro rodinu Pardubického kraje

ETICKÝ KODEX SPOLEČNOSTI SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ ČR

1. Etické zásady 1. 1. Sociální práce je založena na hodnotách demokracie, lidských práv a sociální spravedlnosti. Sociální pracovníci proto dbají na dodržování lidských práv u skupin a jednotlivců tak, jak jsou vyjádřeny **v dokumentech relevantních pro praxi** sociálního pracovníka, a to především ve Všeobecné deklaraci lidských práv, Chartě lidských práv Spojených národů a v Úmluvě o právech dítěte a **dalších mezinárodních deklaracích a úmluvách**. Dále se řídí Ústavou, Listinou základních práv a svobod a dalšími zákony tohoto státu, které se od těchto dokumentů odvíjejí.

1. 2. Sociální pracovník respektuje jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, mateřský jazyk, věk, **pohlaví, rodinný stav**, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské a politické přesvědčení a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.

1. 3. Sociální pracovník respektuje právo každého jedince na seberealizaci v takové míře, aby současně nedocházelo k omezení stejného práva druhých osob.

1. 4. Sociální pracovník pomáhá jednotlivcům, skupinám, komunitám a sdružení občanů svými znalostmi, dovednostmi a zkušenostmi při jejich rozvoji a při řešení konfliktů jednotlivců se společností a jejich následků.

1.5. Sociální pracovník **dává přednost** profesionální odpovědnosti před svými soukromými zájmy. Služby poskytuje na nejvyšší odborné úrovni.

2. Pravidla etického chování sociálního pracovníka

2. 1. Ve vztahu ke klientovi 2. 1. 1. Sociální pracovník **podporuje své klienty k vědomí vlastní odpovědnosti**.

2. 1. 2. Sociální pracovník jedná tak, aby chránil důstojnost a lidská práva svých klientů.

2. 1. 3. Sociální pracovník pomáhá se stejným úsilím a bez jakékoliv formy diskriminace všem klientům. **Sociální pracovník jedná s každým člověkem jako s celostní bytostí.**

Zajímá se o celého člověka v rámci rodiny, komunity a společenského a přirozeného prostředí a usiluje o rozpoznání všech aspektů života člověka.

Sociální pracovník se zaměřuje na silné stránky jednotlivců, skupin a komunit a tak podporuje jejich zmocnění.

2. 1. 4. Chrání klientovo právo na soukromí a důvěrnost jeho sdělení. Data a informace požaduje s ohledem na potřebnost při zajištění služeb, které mají být klientovi poskytnuty a informuje ho o jejich potřebnosti a použití. Žádnou informaci o klientovi neposkytne bez jeho souhlasu. Výjimkou jsou osoby, které nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu (zejména nezletilé děti) nebo tehdy, kdy jsou ohroženy další osoby. **V případech, kde je to v souladu s platnými právními předpisy**, umožňuje účastníkům řízení nahlížet do spisů, které se řízení týkají.

2. 1. 5. Sociální pracovník **podporuje klienty při využívání všech služeb a dávek** sociálního zabezpečení, na které mají nárok, a to nejen od instituce, ve které jsou zaměstnáni, ale i ostatních příslušných zdrojů. Poučí klienty o povinnostech, které vyplývají z takto poskytnutých služeb a dávek. Podporuje klienta při řešení problémů týkajících se dalších sfér jeho života.

2. 1. 6. Sociální pracovník **podporuje klienty při hledání možností jejich zapojení do procesu řešení jejich problémů**.

2.1.7. Sociální pracovník je si vědom svých odborných a profesních omezení. Pokud s klientem nemůže sám pracovat, předá mu informace o dalších formách pomoci. Sociální pracovník jedná s osobami, které používají jejich služby (klienty) s účastí, empatií a péčí. 2. 2. Ve vztahu ke svému zaměstnavateli

2. 2. 1. Sociální pracovník odpovědně plní své povinnosti vyplývající ze závazku ke svému zaměstnavateli.

2. 2. 2. V zaměstnavatelské organizaci spolupůsobí při vytváření takových podmínek, které umožní sociálním pracovníkům v ní zaměstnaným přijmout a uplatňovat závazky vyplývající z tohoto kodexu.

2. 2. 3. Snaží se ovlivňovat sociální politiku, pracovní postupy a jejich praktické uplatňování ve své zaměstnavatelské organizaci s ohledem na co nejvyšší úroveň služeb poskytovaných klientům.

2. 3. Ve vztahu ke kolegům

2. 3. 1. Sociální pracovník respektuje znalosti a zkušenosti svých kolegů a ostatních odborných pracovníků. Vyhledává a rozšiřuje spolupráci s nimi a tím zvyšuje kvalitu poskytovaných sociálních služeb.

2. 3. 2. Respektuje rozdíly v názorech a praktické činnosti kolegů a ostatních odborných a dobrovolných pracovníků. Kritické připomínky k nim vyjadřuje na vhodném místě vhodným způsobem.

2.3.3. Sociální pracovník iniciuje a zapojuje se do diskusí týkajících se etiky se svými kolegy a zaměstnavateli a je zodpovědný za to, že jeho rozhodnutí budou eticky podložena.

2. 4. Ve vztahu ke svému povolání a odbornosti

2. 4. 1. Sociální pracovník dbá na udržení a zvyšování prestiže svého povolání.

2. 4. 2. Neustále se snaží o udržení a zvýšení odborné úrovně sociální práce a uplatňování nových přístupů a metod.

2. 4. 3. Působí na to, aby odbornou sociální práci prováděl vždy kvalifikovaný pracovník s odpovídajícím vzděláním.

2. 4. 4. Je zodpovědný za své soustavné celoživotní vzdělávání a výcvik, což je základ pro udržení stanovené úrovně odborné práce a schopnosti řešit etické problémy.

2. 4. 5. Pro svůj odborný růst využívá znalosti a dovednosti svých kolegů a jiných odborníků, naopak své znalosti a dovednosti rozšiřuje v celé oblasti sociální práce.

2.4.6. Sociální pracovník spolupracuje se školami sociální práce, aby podpořil studenty sociální práce při získávání kvalitního praktického výcviku a aktuální praktické znalosti.

2. 5. Ve vztahu ke společnosti

2. 5. 1. Sociální pracovník má právo i povinnost upozorňovat širokou veřejnost a příslušné orgány na případy porušování zákonů a oprávněných zájmů občanů.

2. 5. 2. Zasazuje se o zlepšení sociálních podmínek a zvyšování sociální spravedlnosti tím, že podněcuje změny v zákonech, v politice státu i v politice mezinárodní.

2. 5. 3. Upozorňuje na možnost spravedlivějšího rozdělení společenských zdrojů a potřebu zajistit přístup k těmto zdrojům těm, kteří to potřebují.

2. 5. 4. Působí na rozšíření možností a příležitostí ke zlepšení kvality života pro všechny osoby, a to se zvláštním zřetelem ke znevýhodněným a postiženým jedincům a skupinám.

2. 5. 5. Sociální pracovník působí na zlepšení podmínek, které zvyšují vážnost a úctu ke kulturám, které vytvořilo lidstvo.

2.5.6. Sociální pracovník požaduje uznání toho, že je zodpovědný za své jednání vůči osobám, se kterými pracuje, vůči kolegům, zaměstnavatelům, profesní organizaci a vzhledem k zákonným ustanovením, a že tyto odpovědnosti mohou být ve vzájemném konfliktu.

Etické problémové okruhy Tyto problémové okruhy by měly být rozpracovány v rozšířeném kodexu, který by byl zaměřen na specifika sociální práce v různých oblastech. Sociální práce s jednotlivcem, rodinami, skupinami, komunitami a organizacemi vytváří pro sociálního pracovníka situace, ve kterých musí nejen eticky hodnotit, vybírat možnosti, ale i eticky rozhodovat. Sociální pracovník eticky uvažuje při sociálním šetření, sběru informací, jednáních a při své profesionální činnosti o použití metod sociální práce, o sociálně technických opatřeních a administrativně správních postupech z hlediska účelu, účinnosti a důsledků na klientův život.

A. Základní etické problémy jsou

- kdy vstupovat či zasahovat do života občana a jeho rodiny, skupiny či obce (např. z hlediska prevence či sociální terapie společensky nežádoucí situace), - kterým sociálním případům dát přednost a věnovat čas na dlouhodobé sociálně výchovné působení, - kolik pomoci a péče poskytnout, aby stimulovaly klienta ke změně postojů a k odpovědnému jednání a nevedly k jejich zneužití, - kdy přestat se sociální terapií a poskytováním služeb a dávek sociální pomoci

B. Další problémové okruhy,

kteře se občas vyskytují a vyžadují etické hodnocení a rozhodování vyplývají z následujících situací, kdy loajalita sociálního pracovníka s klientem se dostane do střetu zájmů - při konfliktu zájmu samotného sociálního pracovníka se zájmem klienta, - při konfliktu klienta a jiného občana, - při konfliktu mezi institucí či organizací a skupinou klientů, - při konfliktu zájmu klientů a ostatní společností, - při konfliktu mezi zaměstnavatelem a jeho sociálními pracovníky.

C. Sociální pracovník má ve své náplni roli pracovníka,

kteřý klientům pomáhá a současně má klienty kontrolovat. Vztahy mezi těmito protichůdnými aspekty sociální práce vyžadují, aby si sociální pracovníci vyjasnili etické důsledky kontrolní role a do jaké míry je tato role přijatelná z hlediska základních hodnot sociální práce.

Postupy při řešení etických problémů

1. Závažné etické problémy budou probírány a řešeny ve skupinách pracovníků v rámci Společnosti sociálních pracovníků ČR (dále jen Společnost). Sociální pracovník má mít možnost: diskutovat, zvažovat a analyzovat tyto problémy ve spolupráci s kolegy a dalšími odborníky, event. i za účasti stran, kterých se týkají.
2. Společnost může doplnit a přizpůsobit etické zásady pro ty oblasti terénní sociální práce, kde jsou etické problémy komplikované a závažné.
3. Na základě tohoto kodexu je úkolem Společnosti pomáhat jednotlivým sociálním pracovníkům analyzovat a pomáhat řešit jednotlivé problémy.

Etický kodex byl schválen plénem Společnosti sociálních pracovníků 19. 5. 2006 a nabývá účinnosti od 20. 5. 2006.

V Pardubicích dne 25. 05. 2018

PhDr. Miletín Roman

Ředitel Poradny pro rodinu Pardubického kraje